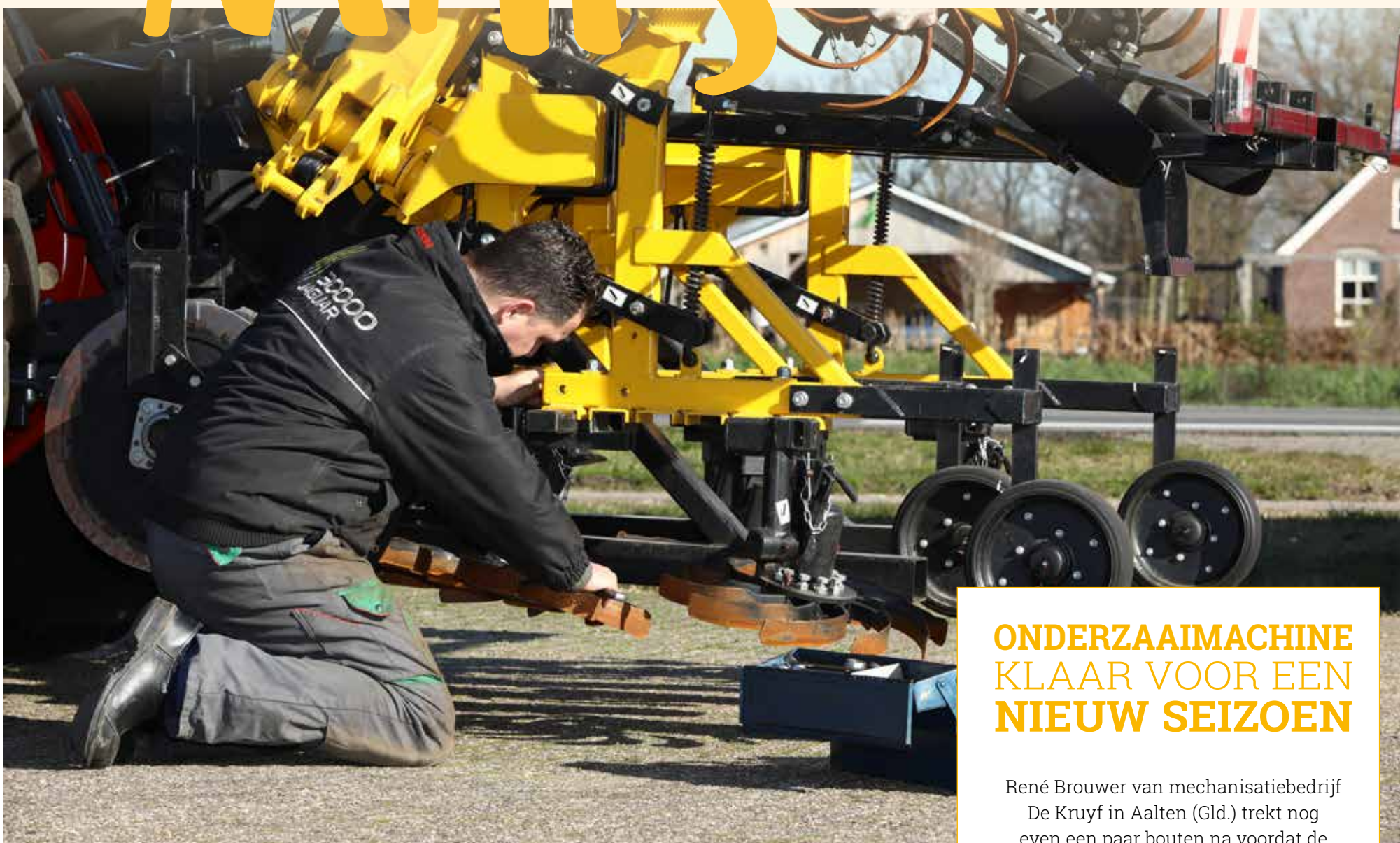

MAÏS KOERIER

ONDERZAAIMACHINE KLAAR VOOR EEN NIEUW SEIZOEN

René Brouwer van mechanisatiebedrijf De Kruijff in Aalten (Gld.) trekt nog even een paar bouten na voordat de onderzaaimachine voor vanggewassen weer teruggaat naar loonbedrijf Lettink in het naburige Westendorp. De Kruijff heeft de twee buitenste element van de 8-rijige onderzaaier inklapbaar gemaakt, zodat deze ook matcht met een 6-rijige maïszaaimachine. Loonbedrijf Lettink zaait 8-rijig op GPS, maar heeft ook klanten die zelf hun maïs zaaien met een 6-rijer. „Op deze manier kunnen we met onderzaaien overal terecht”, aldus mede-eigenaar René Rougoor.

'ÉÉN MIX VOOR ALLE MAÏSTEELTSYSTEMEN'

'Een overwegend teleurstellend, maar ook leerzaam seizoen.' Zo kijkt Crop Advisor en maïsspecialist **Sander Uwland** van Bayer terug op het eerste maïsteeltjaar met onderzaai op zand en löss. De droogte heeft grote invloed gehad op het resultaat van onderzaai - en ook op die van de onkruidbestrijding.

„We zijn achteraf bekeken aan de voorzichtige kant geweest, waardoor lastige onkruiden als gladvingergras weer een tandje bij hebben kunnen zetten”, stelt Uwland. Voor komend seizoen schuift hij één brede spuitmix voor alle maïsteeltsystemen naar voren.

Om te beginnen: Hoe hebben maïstelers op zand- en lössgrond het afgelopen jaar de onderzaai in maïs ervaren?

„2019 was bepaald niet het ideale jaar om met een volledig nieuw maïsteeltsysteem te starten. Vanwege de droogte is er behoorlijk veel mislukt, vooral bij de onderzaai van grassen. Met name op percelen waar het graszaad niet of niet goed ingewerkt is, viel de opkomst zwaar tegen. De techniek heeft daarbij zeker een rol gespeeld. Sommigen dachten dat het strooien van graszaad met een eenvoudige pendelstrooier of pneumatische strooier wel voldoende zou zijn. Maar van dat zaad is heel weinig tot niets opgekomen. Goed inwerken was absoluut noodzakelijk om na de maïsoogst een nog enigszins geslaagde grasmat te realiseren. Bij gelijktijdig zaai, waarbij het gras (meestal rietzwenk) gelijktijdig met de maïs gezaaid is, kwam het graszaad wel vlot boven, maar groeide het vaak weer over de maïs heen. Daar hebben loonwerkers vaak weer een aangepaste of zelfs extra bespuiting voor uit moeten voeren om het rietzwenk af te remmen. Al met al was 2019 dus vooral een jaar van tegenvallers en teleurstellingen, maar ook een leerschool voor komend seizoen.”

En de onkruidbestrijding in de verschillende teeltsystemen; hoe is die verlopen?

„Ook daarin is lang niet alles even goed gegaan. Achteraf kun je zeggen dat velen net iets te voorzichtig

zijn geweest met bodemherbiciden en specifieke gras-middelen. Vreemd is dat trouwens niet, want het was lastig in te schatten welke invloed de verschillende spuitmixen zouden hebben op de ondergezaaide grassen. Gevolg was wél dat we meer veronkruiding in maïs hebben gezien dan in andere jaren. Vooral gladvingergras, dat op veel plekken al zo'n groot probleem is, heeft er weer een tandje bij kunnen zetten.”

'Let vooral op gladvingergras', lees verder op pagina 3.

EP HARTMAN, INSPECTEUR BIJ DE NVWA:

'TELERS DIENEN EEN VOLWAARDIG VANGGEWAS TE TELEN'

Veel maïstelers worstelden het afgelopen seizoen met het telen van vanggewassen. Met name onderzaai van grassen viel op veel percelen zwaar tegen of mislukte zelfs helemaal. Ook was er onduidelijkheid over wanneer een vanggewas als 'geslaagd' kon worden aangemerkt. 'Wanneer is het goed genoeg en wanneer kun je een boete verwachten?', was dan ook een vraag die veelvuldig naar voren kwam bij telers. **Maïs Koerier** vroeg het aan Ep Hartman, inspecteur bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). „Telers die volgens goede landbouwpraktijk een volwaardig vanggewas telen zullen niet gauw beboet worden.”

'Alleen goede bedoelingen zijn niet genoeg', lees verder op pagina 2.

'ALLEEN GOEDE BEDOELINGEN ZIJN NIET GENOEG'

Hoe hebben jullie als NVWA het eerste jaar met onderzaai ervaren?

„Voor ons was 2019 vooral een jaar van kijken, leren, afwegen en scherpstellen. Wij zijn daarvoor onder meer naar het proefbedrijf in Vredepeel geweest en hebben ons daar uitgebreid laten informeren over de verschillende methoden van onderzaai. Ook hebben we gesproken met maïstelers en zijn we verderop in het seizoen regelmatig het veld in gegaan om de resultaten van onderzaai te bekijken en te beoordelen.

Afgelopen seizoen zijn veel ondergezaaide vanggewassen niet of maar half geslaagd - vooral vanwege het droge weer. Veel maïstelers zien dit als overmacht. Hoe zien jullie dat?

„2019 is een lastig en weerbarstig seizoen geweest waarin het niet altijd makkelijk was om een vanggewas onder maïs te telen. Mede vanwege die weersomstandigheden is ook besloten om de coulanceregule toe te passen en dat telers de gelegenheid kregen om alsnog direct na de oogst van maïs een vanggewas te gaan telen. Maar we hebben ook gezien dat er verschil is hoe telers de teelt van een vanggewas benaderen. Veruit de meeste maïstelers - en ook loonwerkers - hebben hun best gedaan om een volwaardig vanggewas te telen. Er waren echter ook telers die deze intentie niet hadden of zelfs helemaal geen vanggewas hebben ingezaaid.

Hoe controleren jullie op de aanwezigheid van vanggewassen?

„We controleren fysiek in het veld. Daarvoor gebruiken we een combinatie van data-analyse, satellietbeelden en perceelregistratie, maar ook waarnemingen tijdens inspecties in het veld. Dat doen we zowel volgens een bepaalde systematiek, alsook random. Daarmee proberen we enerzijds een redelijk landelijke dekking in onze controles te krijgen en anderzijds niet te voorspelbaar te worden in onze controles.

Hoeveel maïspcelen hebben jullie afgelopen jaar gecontroleerd?

„We hebben vele honderden percelen gecontroleerd. Veel preciezer ga ik daar niet op in, omdat we evenals vorig jaar de inspectieresultaten zelf willen publiceren. Dit wordt momenteel uitgewerkt.

Is er een 'zwarte lijst' van bedrijven die jullie vaker of intensiever controleren?

„Nee.”

Hebben jullie in 2019 ook boetes uitgedeeld?

„Ja, er zijn enkele tientallen boetes uitgedeeld. Veel meer kan en wil ik daar niet over zeggen, wél dat het in alle gevallen om duidelijke overtredingen gaat. Daar waar tijdens controles kort na de oogst geen of nagenoeg geen vanggewas boven stond, hebben we telers erop gewezen alsnog een vanggewas te telen.”

Nog even over de boete: hoe hoog is die?

„Een overtreding wordt strafrechtelijk afgedaan, de boete voor natuurlijke personen is € 500 en voor rechtspersonen is deze € 900. Daarnaast is het telen van een vanggewas na maïs een randvoorwaarde. Dit wordt bestuursrechtelijk afgedaan en kan leiden tot een korting op de betalingsrechten. Dat percentage kan, al naar gelang de ernst van de overtreding, oplopen tot 20 procent.”

Wanneer is een vanggewas volgens jullie geslaagd?

„Dat is afhankelijk van de feiten en omstandigheden... Veel concreter kan ik het niet maken. We hebben in ieder geval geen rekenmodellen waar - na metingen en tellingen - een oordeel uitrolt. Daarvoor zijn er te veel variabele factoren. Zo maakt het nogal wat uit wanneer je controleert; in oktober is de bedekking van het veld heel anders dan in november of januari. Ook de doorontwikkeling van een matig of slecht vanggewas is nauwelijks te voorspellen. De beoordeling op een bepaald moment blijft dus mensenwerk. En ja, er blijft dus ruimte voor verschillende interpretaties.”

Die interpretatieruimte kan tot discussie leiden met telers...

„Ja, dat kan. Maar in de praktijk merken we daar niet zoveel van. Maïstelers weten zelf ook wel dat er in november een fatsoenlijk vanggewas moet staan om de achtergebleven stikstof in de bodem af te vangen. Is die er niet, dan zit het gewoon niet goed.”

Bij nazaai van een vanggewas moeten telers aansluitend op de maïsoogst (vóór 1 oktober) een vanggewas inzaaien. Hoe rekbaar is het begrip 'aansluitend'?

„Aansluitend is heel simpel: zo snel mogelijk na de oogst en dus niet twee of drie dagen later. Maïstelers die hun gewas net voor een regenperiode laten oogsten en daarna een tijdje niet het land op kunnen om een vanggewas in te zaaien, die hadden eerder moeten oogsten of onderzaai moeten toepassen.”

Tot slot: wat gaat er komend seizoen veranderen in de handhaving?

„Afgelopen jaar gold er vanwege de droogte een coulanceregule. Bij een normaal teeltjaar gaan we weer terug naar de oorspronkelijke wetgeving. Dat betekent dat er na de maïsoogst een gewas moet worden geteeld dat een substantieel deel van de stikstof bindt. Hiervoor geldt ook een resultaatverplichting. Het gaat dus niet meer alleen om de intentie, maar ook om het feitelijke resultaat. Of anders gezegd: alleen goede bedoelingen zijn niet genoeg.”

'FLEXIBEL WERKEN MET ÉÉN BASISMIX VOOR ONDERZAAI'

Enthousiast over onderzaai van een vanggewas kan Freek Leenders uit Mariahout (N-Br.) nog steeds niet worden. „We hebben er flink in geïnvesteerd, maar het blijft de vraag of we hiermee de komende jaren aan de regels kunnen blijven voldoen”, zo stelt de loonwerker. Toch vindt hij onderzaai wel de beste optie om zowel de maïs als het vanggewas zo goed mogelijk te laten slagen. Het afgelopen jaar lukt dat - na wat regen in de herfst - nog best redelijk. Ook de onkruidbestrijding viel achteraf niet tegen. „Met een basismix met Laudis en Calaris® en waar nodig een extra grassenmiddel erbij, hebben we de klus goed kunnen klaren.”

Het is half maart en sinds een paar dagen dringt het zonnetje eindelijk weer eens door. „We staan in de startblokken om het land op te gaan, maar het is nu nog net even te nat”, zegt Freek Leenders terwijl hij een kop koffie inschenkt. Er is daarom nog wel even tijd om samen met adviseur Giel van Rooij van Vlamings terug- en vooruit te blikken op het maïs-seizoen. Hoofdthema daarbij is de onderzaai van vanggewassen, waar het afgelopen jaar voor het eerst mee is gewerkt.

Driekwart kiest voor onderzaai

Jaarlijks zaait, verzorgt en oogst het loonbedrijf zo'n 450 tot 500 hectare maïs voor veehouders in de omgeving. Afgelopen jaar koos ongeveer driekwart van de cliëntèle (met samen ca. 350 ha maïs) voor

onderzaai van Italiaans raaigras. „Veruit de meeste klanten zijn daarbij op ons advies afgegaan. En dat is dat onderzaai in dit gebied uiteindelijk de beste - of misschien beter: de minst slechte - optie is om zowel de maïs als het vanggewas zo goed mogelijk te laten slagen”, vertelt Leenders. Het nazaaien van een vanggewas - met als verplichting dat de maïs dan vóór 1 oktober geogst is - is voor bijna alle veehouders in zijn werkgebied 'een brug te ver'. „De maïs is dan gewoon nog niet rijp; daarmee doe je de teelt echt tekort”, vindt de loonwerker. Ook de andere optie: het gelijktijdig zaaien van de maïs en het vanggewas, is in het werkgebied niet veel toegepast, zo weet adviseur Giel van Rooij. „Onze zorg hierbij is dat rietzwengkras toch iets te veel een concurrent van de maïs wordt. Afgelopen jaar hebben we dat ook

Freek Leenders (links) is loonwerker in Mariahout (N-Br.). Het bedrijf richt zich vooral op werkzaamheden voor de veehouderij (maïs en gras). Daarnaast is er ook een transport- en grondwerktak. Giel van Rooij (rechts) is technisch commercieel adviseur bij Handelsonderneming Vlamings.

gezien; op veel percelen met gelijkaai groeide het gras prima door, maar stond de maïs mede daardoor te lang stil.” Ook de onkruidbestrijding is bij gelijkaai moeilijker, vooral wanneer er ongewenste grassen in het spel zijn. „Zelfs in een goed ontwikkelde rietzwenk zijn onkruidgrassen bijna niet te bestrijden, zonder dat ook de rietzwenk eraan gaan”, zo stelt Van Rooij.

'Combi Laudis en Calaris past bij alle teeltsystemen',
LEES VERDER OP DE ACHTERPAGINA.

'LET VOORAL OP GLADVINGERGRAS'

Hoe pak je de onkruidbestrijding komend seizoen het beste aan?

„Heel belangrijk is om goed in kaart te krijgen hoe het onkruidbestand van de maïspcelen eruit ziet. Staat er veel gladvingergras? Dan zul je de onkruidbestrijding vooral dáár op af moeten stemmen. En dat betekent dat onderzaai eigenlijk geen optie meer is. Een effectieve bestrijding van gladvingergras heeft namelijk teveel effect op het ondergezaaide gras; die twee gaan gewoon niet goed samen. Het is dus een kwestie van kiezen, waarbij ik een goede bestrijding van gladvingergras (zie ook determinatieschema hieronder) toch echt voorop zou zetten. Wat mij betreft geldt dit ook voor maïspcelen die in bredere zin

sterk veronkruid zijn; een goede onkruidbestrijding gaat vóór onderzaai van gras.”

Welke middelen passen bij de verschillende teeltsystemen?

„Afgelopen seizoen zijn er veel verschillende spuitmixen ingezet voor de verschillende teeltsystemen. Voor veel loonwerkers is dit niet of nauwelijks werkbaar gebleken. En het levert bovendien de nodige verwarring op, waardoor er eerder fouten worden gemaakt. Voor komend seizoen adviseren wij daarom één spuitmix voor alle teeltsystemen met als basis 1,5 tot 2,25 l/ha Laudis, 0,5 l/ha Calaris®, 0,5 l/ha Kart® en een bodemherbicide. Daarmee pak je alle belang-

rijke onkruiden goed aan en houden de ondergezaaide grassen zich goed staande. Voorwaarde is wel dat er voorzichtig met bodemherbicide wordt omgesprongen, want dit kan soms tot schade leiden in de onderzaai. En zo nodig kan er - behalve bij gelijkzaai met rietzwenkgras - ook nog een specifiek grassenmiddel worden toegevoegd.

Is gladvingergras hét grote probleem, dan is - zoals eerder gezegd - onderzaaien geen optie en kan het beste vol ingezet worden op dit onkruid met een volle dosering van 2,25 l/ha Laudis. Om het maximale resultaat eruit te halen kan het beste vroeg - in het 2- tot 4-bladstadium van de maïs - worden gespoten. Bovendien heeft de maïs dan nauwelijks last van de bespuiting.”

Calaris® is een geregistreerd handelsmerk van Syngenta
Kart® is een geregistreerd handelsmerk van Corteva

Gladvingergras

Glad- of harig vingergras, groene naalbaar of hanenpoot...?

Gladvingergras, harig vingergras, groene naalbaar en hanenpoot zijn in een vroeg groeistadium lastig van elkaar te onderscheiden. Met onderstaand determinatieschema kunnen deze vier onkruiden echter snel en doeltreffend uit elkaar worden houden.

stengel	oortjes	tongetje	behering					naam
			uniform	stengel	bladschede	bladschijf	snorharen	
afgeplat	nee	nee	nee	nee	nee	nee	nee	hanenpoot
rond	nee	ja, vliezig	nee	nee	beperkt	nee	ja	gladvingergras
rond	nee	ja, vliezig	ja	ja	ja	ja	beperkt	harig vingergras (= bloedgierst)
rond	nee	ja, gewimperd	nee	nee	beperkt	nee	nee	naalbaar

oortjes

vliezig tongetje

gewimperd tongetje

behering

snorharen

'ONKRUIDBESTRIJDING IS EEN FLINKE PUZZEL GEWORDEN'

Loonbedrijf Hofmeijer in Voorst (Gld.) biedt zijn klanten zowel nazaai, gelijkzaai als onderzaai van vanggewassen in maïs aan. De onkruidbestrijding is daardoor een flinke puzzel geworden. „Twee seizoenen terug liepen we gewoon de zaaidata na en wisten we wanneer we bij welke klant moesten spuiten. Nu hebben we een uitgebreid Excel-schema nodig om overal op tijd erbij te zijn. Verder is het aantal spuitmixen ook nog eens verdubbeld van twee naar vier en hebben we meer toevoegingen voor probleempercelen”, vertelt directeur Herbert Hofmeijer.

Momenteel verzorgt het loonbedrijf zo'n 760 hectare maïs voor zijn klanten, waarvan zo'n 200 hectare op klei en 560 hectare op zandgrond. Van de maïs op zand werd afgelopen seizoen op ongeveer 100 hectare een groenbemester nagezaaid (en de maïs dus voor 1 oktober geogst). Van de overige 460 hectare werd op zo'n 400 hectare een vanggewas (Italiaans of Engels raai-gras) later ondergezaaid. Op de overige 60 hectare werden maïs en vanggewas (rietzwenk) gelijktijdig gezaaid. De verdeling is volgens Hofmeijer grotendeels tot stand gekomen tijdens een voorlichtingsmiddag voor telers. „We hebben toen gepolst wat maïstelers zelf zouden willen, maar merkten al gauw dat de meesten het graag aan ons overlaten. Een belangrijke parameter is de aanwezigheid van gladvingergras. Op percelen waar dit een probleem is, valt de optie van gelijkzaai min of meer af. Rietzwenk heeft namelijk te veel te lijden van middelen die gladvingergras goed kunnen bestrijden. Verder is er een groep maïstelers die geen problemen heeft met een vroege oogst, geen gedoe wil met onderzaai of daar gewoon niet extra voor wil betalen. Daar hebben we maïs op de gangbare manier - zonder onderzaai - gezaaid. Bij veruit de grootste groep hebben onderzaai toegepast, hoofdzakelijk met Italiaans raai-gras maar deels ook met Engels raai”, zo somt de loonwerker op.

Onkruidbestrijding meer maatwerk

Volgens Hofmeijer zijn zowel gelijkzaai als onderzaai het afgelopen seizoen redelijk tot goed uit de verf gekomen. „De later ondergezaaide raaigrassen hadden het even moeilijk met de droogte, maar hebben zich toch nog zodanig kunnen ontwikkelen dat er na de maïsoogst een 'net geslaagd' grasmatje lag. Percelen met slechts enkele sprietten of helemaal geen gras hebben we nagenoeg niet gezien. Echte tegenvallers of teleurstellingen hebben wij dus niet gehad.” Voor komend seizoen verwacht hij dan ook dat slechts een aantal telers afscheid neemt van onderzaai en overschakelt op nazaai van een vanggewas in combinatie met een (zeer) vroeg maïsras. Met de komst van het onderzaaien is ook de onkruidbestrijding meer maatwerk geworden dan voorheen. „Behalve met de zaaidatum van de maïs en de onkruidsituatie in het perceel, moeten we nu ook rekening houden met het vanggewas. Ook die data - zoals de grassoort, de zaaidatum en de weersomstandigheden die dan gelden - bepalen voor een deel de spuitmix”, zo weet Hofmeijer. Afgelopen seizoen werden er daarom vier verschillende mixen toegepast, waarvan twee voor de onderzaaisystemen en twee voor de conventionele maïsteelt zonder onderzaai.

Herbert Hofmeijer is directeur van het gelijknamige loonwerkbedrijf in Voorst (Gld).

Basismix met Laudis

Voor maïsteelt met onderzaai is het afgelopen seizoen hoofdzakelijk gekozen voor een basismix met Laudis, Calaris®, Milagro® en Kart®. „Hiermee kunnen we niet alleen gangbare onkruiden zoals hanenpoot, melde, ooievaarsbek en duivenkervel goed opruimen, maar pakken we ook kamille en gladvingergras redelijk goed mee. Het is dus een hele mooie basis, waar we naar believen extra middelen tegen specifieke onkruiden aan toe kunnen voegen”, aldus Hofmeijer. Nog een mooie plus is dat deze mix veilig is voor het vanggewas en daardoor al een week na onderzaai ingezet kan worden. „Die flexibiliteit is heel prettig, zeker nu we met zoveel verschillende teeltsystemen werken.”

Voor komend seizoen is - in overleg met adviseur en middelenleverancier Geert Schieven - opnieuw voor de basismix met Laudis, Calaris, Milagro en Kart gekozen. „Het heeft bij ons prima gewerkt, dus waarom zouden we het nu anders doen?”, zo besluit Hofmeijer.

Calaris® en Milagro® zijn geregistreerde handelsmerken van Syngenta
Kart® is een geregistreerd handelsmerk van Corteva Agriscience

„We zijn achteraf bekeken aan de voorzichtige kant geweest met de onkruidbestrijding, waardoor lastige onkruiden als gladvingergras weer een tandje bij hebben kunnen zetten.”

Sander Uwand, Crop Advisor en maïsspecialist bij Bayer Crop Science.

„Een belangrijke parameter voor ons is de aanwezigheid van gladvingergras. Op percelen waar dit een probleem is, valt de optie van gelijkzaai min of meer af.”

Herbert Hofmeijer, directeur van het gelijknamige loonwerkbedrijf in Voorst (Gld).

„We weten aardig goed waar gladvingergras zit. De wat zwaarder vervuilde percelen proberen we zo vroeg mogelijk in de spuitronde mee te pakken, met een hogere dosering Laudis.”

Freek Leenders, loonwerker in Mariahout (N-Br.).

COLOFON

Concept en realisatie:

- Bayer Crop Science

Vormgeving en opmaak:

- StudioCR

Fotografie:

- Bayer Crop Science

Drukwerk:

- HH Global

Dit is een uitgave van:
Bayer Crop Science
Energieweg 1
P.O. Box 231
NL-3640 AE Mijdrecht
www.agro.bayer.nl

Onze gebruiksaanwijzingen, zowel mondeling als schriftelijk verstrekt, berusten op uitgebreide proefnemingen. Wij adviseren naar beste weten volgens kennis van zaken van dit ogenblik, echter zonder daarvoor aansprakelijkheid op ons te nemen, omdat opslag/bewaring en toepassing zich aan onze controle onttrekken. Beschrijvingen van een product, resp. gegevens over de eigenschappen daarvan betekenen niet, dat verantwoordelijkheid wordt gedragen bij eventuele schade. Gebruik gewasbeschermingsmiddelen veilig. Lees vóór gebruik eerst het etiket en de productinformatie.

Bayer Crop Science aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid over gepubliceerde uitspraken en/of meningen. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd of openbaar worden gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van Bayer Crop Science SA-NV.

ADVISERING 2020 SYSTEEM LAUDIS

GEEN ONDERZAAI, VROEGE MAIS, DIRECT ZAAI RIETZWENK, ONDERZAAI GRAS, MAIS OP KLEI

1,5 l/ha - 2,25 l/ha + 0,5 l/ha Calaris + 0,5 l/ha Kart + bodemherbicide + grassenmiddel (indien nodig, niet bij direct zaai Rietzwenk)

Met Laudis één flexibel advies voor alle systemen van maïsteelt!!!
Pas op met totale hoeveelheid bodemherbicide uit TBA en Dimethenamide-P

Gebruik gewasbeschermingsmiddelen veilig. Lees vóór gebruik altijd eerst het etiket en de productinformatie.

VERVOLG VAN PAGINA 2

'COMBI LAUDIS EN CALARIS PAST BIJ ALLE TEELTSYSTEMEN'

Hoewel beide mannen weinig gecharmeerd zijn van nazaai en gelijkzaai, benadrukken ze dat ook aan onderzaai de nodige nadelen kleven. Van Rooij: „De grondbedekking van een ondergezaaid vanggewas zal altijd minder gelijkmatig zijn dan die van een nagezaaid vanggewas. Hierdoor zal de opname van de stikstof ook minder zijn. Ofwel: het doel - stikstof vangen - is met onderzaai bepaald niet gewaarborgd. Verder kun je bij onderzaai geen grondbewerking en ook geen bekalking in de herfst uitvoeren; ook dat vind ik toch wel een nadeel.”

Leenders vertelt dat de vanggewassen het afgelopen seizoen veel te lijden hebben gehad van de droogte en dat ze er direct na de maïsoogst behoorlijk 'treurig' op stonden. „Meestal stonden er hooguit een paar sprietjes gras; ik heb toen wel een aantal telefoontjes gehad van veehouders die zich zorgen maakten”, zo blikt hij terug. Door de regen in oktober kwam er alsnog een mooie grasmat op te staan en was het eindresultaat - op de valreep - toch nog redelijk goed. „Daarmee hebben we geluk gehad, want het vanggewas had ook helemaal kunnen mislukken. Het geeft maar aan dat je met onderzaai geen garantie krijgt op een geslaagd vanggewas. En dat is - zeker in het licht van de investeringen die hiermee gemoeid zijn - geen prettig toekomstbeeld”, zo herhaalt de loonwerker nog maar eens.

Onkruidbestrijding goed gelukt

Dan de onkruidbestrijding bij onderzaai; die is het afgelopen seizoen wél goed gelukt, zo vindt Leenders. Als basismix voor alle percelen met onderzaai is 1,0 tot 1,5 l/ha Laudis en 0,6 l/ha Calaris® gebruikt, aangevuld met Samson® voor extra werking op grassen. Bij veel gladvingergras is de hogere dosering Laudis (1,5 l/ha) aangehouden. Volgens adviseur Van Rooij past de combinatie Laudis + Calaris heel goed binnen de loonwerkersmarkt, vooral omdat deze alle belangrijke onkruiden meepakt en ook nog eens zeer flexibel inzetbaar is. „De combi Laudis en Calaris kan in feite bij alle teeltsystemen. Bij onderzaai doe je er wat Samson bij als versterking op grassen, bij gelijkzaai een lage dosering bodemherbi-

cide (bv. Frontier®) en bij nazaai zet je al vier middelen plus Kart® samen in één mix voor een zo volledige onkruidbestrijding”, zo legt hij uit. De grootste lastpost in het gebied is en blijft gladvingergras. Daarop wordt de spuitmix zo veel mogelijk afgestemd. Leenders: „Gelukkig hebben we veel vaste klanten waarvan we de perceelsgeschiedenis vrij goed kennen. We weten dus aardig goed waar gladvingergras zit en hoe ernstig de situatie is. Daarop proberen we zo goed mogelijk te anticiperen, bijvoorbeeld door de wat zwaarder vervuilde percelen zo vroeg mogelijk - met een hogere dosering Laudis - in de spuitronde mee te pakken.” Toch zou hij het prettig vinden wanneer veehouders zelf ook wat meer de onkruiden - en dan met name gladvingergras - op hun percelen in de gaten zouden houden. „Ga na de oogst eens het veld in en noteer waar gladvingergras staat. Die informatie helpt ons om dit onkruid ook in de toekomst onder controle te houden”, zo geeft de loonwerker als laatste tip mee.

Calaris® is een geregistreerd handelsmerk van Syngenta
 Frontier® is een geregistreerd handelsmerk van BASF
 Samson® is een geregistreerd handelsmerk van Belchim Crop Protection
 Kart® is een geregistreerd handelsmerk van Corteva Agriscience

**'WE HEBBEN GELUK GEHAD,
 WANT HET VANGGEWAS HAD OOK
 HELEMAAL KUNNEN MISLUKKEN'**